

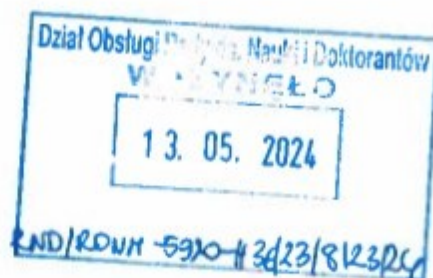
Prof. dr hab. Małgorzata Żychowska

Bydgoszcz, 10.05.2024

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Wydział Nauk o Zdrowiu i Kulturze Fizycznej

Katedra Biologicznych Podstaw Kultury Fizycznej

Recenzja osiągnięcia naukowego dr Magdaleny Okarska-Napierała, sporządzona w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego

1 Aspekt formalny

Recenzja została wykonana w związku z uchwałą Rady Dyscyplin Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 21.02.2024 r., działającej na podstawie art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 574 z późniejszymi zmianami). W składzie komisji habilitacyjnej pełnię funkcję recenzenta, w związku z wyznaczeniem mnie przez RDN w drodze głosowania tajnego. Opinia dotyczy poparcia lub nie wniosku dr Magdaleny Okarska-Napierała dotyczącego nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplina nauki medyczne.

Recenzja została sporządzona w oparciu o następujące dokumenty przygotowane przez kandydatkę:

- 1.1. Wniosek doktor Magdaleny Okarska-Napierała, skierowany do WUM w Warszawie o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne,
- 1.2. Kopię odpisu dyplomu doktorskiego,
- 1.3. Analizę biometryczną dorobku naukowego, sporządzoną przez Bibliotekę AWF w Warszawie,
- 1.4. Autoreferat kandydatki,
- 1.5. Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny,
- 1.6. Kopie sześciu publikacji wchodzących w skład cyklu.

2 Ogólna charakterystyka Habilitantki

Pani dr Magdalena Okarska-Napierała ukończyła w 2008 roku studia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym uzyskując tytuł lekarza. Kontynuując rozwój zawodowy w roku 2015 została specjalistą w zakresie pediatrii. Stopień doktora uzyskała w 2019 roku broniąc rozprawę doktorską pt: „Wybrane osoczowe markery powikłań sercowo- naczyniowych u dzieci z przewlekłą chorobą nerek”, przygotowaną w Katedrze i Klinice Pediatrii i Nefrologii, I Wydziału Lekarskiego, Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Kandydatka w 2008 roku, po uzyskaniu tytułu lekarza odbyła roczny staż podyplomowy w Samodzielnym Publicznym Centralnym Szpitalu Klinicznym przy ul. Banacha 1a w Warszawie. W 2009 roku, na zakończenie stażu Pani doktor zdała Lekarski Egzamin Państwowy.

W latach 2009-2015 Pani doktor Magdalena Okarska-Napierała była rezydentką w Katedrze i Klinice Pediatrii i Nefrologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Od roku 2008 do 2015 prowadziła zajęcia dydaktyczne z fizjologii i patofizjologii człowieka w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. W latach 2012-2016 Kandydatka była słuchaczem studiów doktoranckich. Badania naukowe prowadziła w Katedrze i Klinice Pediatrii i Nefrologii, I Wydziału Lekarskiego, Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk medycznych (2018) została asystentem a od roku 2020 adiunktem w Klinice Pediatrii z Oddziałem Obserwacyjnym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

3 Dane o dorobku naukowym Kandydatki

Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora Habilitantka była autorem i współautorem 4 oryginalnych artykułów naukowych, w tym jednego z IF (IF=1,76), w którym była piątym współautorem. W pozostałym dorobku nie posiadających IF w jednej pracy była pierwszym autorem, a w dwóch drugim. Opublikowała także 7 prac poglądowych, w tym jedną z IF (1,935), wśród których 6 razy była pierwszym autorem (w 1 z IF) a w pozostałych 5 opublikowanych pracach w czasopiśmie z listy B jednym ze współautorów. Pani doktor napisała jeden list do redakcji czasopisma bez punktacji, 7 podrozdziałów w podręcznikach.

Ośmiokrotnie występowała jako autor i współautor streszczeń pokonferencyjnych. Łączny IF przed uzyskaniem stopnia doktora wynosił 3,695 (98 pkt MEiN).

Po uzyskaniu stopnia doktora Pani dr Magdalena Okarska-Napierała wraz ze współautorami opublikowała 16 prac w czasopismach posiadających współczynnik IF, z czego w pięciu była pierwszym autorem (cztery z nich zostały umieszczone w cyklu stanowiącym główne osiągnięcie Habilitantki), w trzech drugim, w jednej trzecim. Jest także współautorem jednej pracy poglądowej opublikowanej w czasopiśmie posiadającej IF i 13 w czasopismach bez IF. Oprócz wskazanych powyżej prac, Pani doktor jest drugim autorem w 1 oryginalnym artykule naukowym (5 pkt), opublikowała także 3 opisy przypadków w czasopismach nie posiadających IF, monografię „Atlas wysypek”, dwóch artykułów popularno-naukowych, 17 streszczeń ze zjazdów konferencyjnych, dwóch listów do redakcji (jeden z nich posiada IF). Łączny IF Kandydatki po uzyskaniu stopnia doktora wynosi 84,598 (2260 MNiSW).

4 Ocena cyklu publikacji stanowiących główne osiągnięcie naukowe Kandydatki

Pani doktor Magdalena Okarska-Napierała jako główne osiągnięcie wskazała cykl artykułów zebranych pod wspólnym tytułem: „Charakterystyka wieloukładowego zespołu zapalnego powiązanego z COVID-19”. Monotematyczny ciąg stanowi 6 artykułów, wśród których cztery to oryginalne artykuły naukowe, jeden artykuł przeglądowy oraz jeden list do redakcji. Łączny IF cyklu wynosi 52,986 (780 pkt MNiSW). Poniżej przedstawię szczegółową analizę poszczególnych pozycji cyklu.

Główny dorobek naukowy wskazany przez Habilitantkę przypada na okres pandemii koronawirusa (SARS-CoV-2), wywołującego chorobę określoną jako Covid -19. Prezentowany cykl artykułów związany jest z późnymi powikłaniami COVID-19 występującymi u dzieci, zwanymi wieloukładowym zespołem zapalnym powiązanym z COVID-19 (ang. *Multisystem Inflammatory Syndrome in Children – skrót MIS-C*). Był to okres szczególnie dla populacji ludzkiej, także w zakresie publikacji artykułów naukowych, których droga do publikacji online była ułatwiona, a proces recenzji często nie spełniał wysokich standardów. Dlatego w ocenianym dorobku odniosę się także do ich wartości naukowej.

W pracy pt: *“Pediatric Inflammatory Multisystem Syndrome (PIMS) Did Occur in Poland during Months with Low COVID-19 Prevalence, Preliminary Results of a Nationwide Register”* opublikowanej w czasopiśmie *Journal Clinical Medicine* w 2020, autorzy zaprezentowali

wstępne wyniki występowania PIMS w Polsce pochodzące z krajowego rejestru chorób zapalnych dzieci. Rejestr został uruchomiony w ramach szerszego projektu pt: „*MultiOrgan Inflammatory Syndrome Covid-Related*” w maju 2020 roku przy współudziale Habilitantki. Niewątpliwą wartością publikacji jest odnotowanie przypadków MIS-C wśród polskiej populacji dzieci oraz stwierdzenie zależności występowania powikłań od wieku dziecka, co zdaniem autorów może pomóc w diagnostyce tej nowej choroby. Publikacja jest efektem pracy wieloosrodkowej (lekarze zgłaszali przypadki do rejestru) i z tego powodu naliczyłam się 38 jej współautorów, dodatkowo Pani doktor dzieli pierwsze autorstwo z dr Kamilą Ludwikowską. Dlatego, nawet po zapoznaniu się z „*Author contributions*” zamieszczonym w artykule trudno mi ocenić wkład Kandydatki w powstanie tej pracy. Oceniając nowatorską stronę podejścia do zagadnienia mam niestety wrażenie, że nowością naukową jest jedynie jednostka chorobowa. Praca została opublikowana szybko (16 sierpnia wysłana – 19 września dostępna on-line), co jest charakterystyczne dla tempa publikacji artykułów związanych z COVID-19 w okresie pandemii.

Kolejna publikacja (*“Fever and Diarrhea as the Only Symptoms of Multisystem Inflammatory Syndrome in Children”*) ukazała się w czasopiśmie *Gastroenterology* w 2021 roku to 1,5 stronicowy list do redakcji, w którym autorzy referują przypadek 14-letniego chłopca, u którego zdiagnozowano MIS-C. Autorzy odnotowali u pacjenta znacznie podwyższone wskaźniki stanu zapalnego, gorączkę oraz zaburzenia ze strony przewodu pokarmowego (biegunka i wymioty). Zastosowane leczenie objawowe wystarczyło, aby pacjent wyzdrowiał. Autorzy zwrócili uwagę na możliwość łagodnego przebiegu MIS-C. List został oparty o 4 pozycjach piśmiennictwa, nie znalazłam informacji o jego recenzowaniu. O ile oczywiste jest jego znaczenie kliniczne, o tyle trudno mi również dopatrzeć się wartości naukowej. Autorzy nie prezentują nowatorskiej metody leczenia, ewentualnie selekcji ważności wskaźnika charakterystycznego dla MIS-C. Stąd uważam, że znaczenie tego doniesienia ma charakter praktyczny.

W publikacji pt: “Distinct characteristics of multisystem inflammatory syndrome in children in Poland” wydanej w *Scientific Report* w 2021 roku, zaprezentowano wyniki pochodzące z krajowego rejestru chorób zapalnych zebrane w okresie 4.03.2020 do 20.02.2021, czyli po I fali koronawirusa (okres dłuższy czasowo niż w pierwszej omawianej publikacji). Na podstawie zebranych danych w tym okresie autorzy zaproponowali wnioski, wśród których na uwagę zasługuje stwierdzenie zależności ciężkości przebiegu MIS-C – od specyfiki populacji, co może

rzutować na konieczność różnych postępowań medycznych. Ponadto, autorzy potwierdzili wpływ wieku, płci czy rasy na obraz kliniczny i ciężkość przebiegu MIS-C. Za czynniki ryzyka ciężkiego przebiegu uznali m.in.: nieprawidłowości w parametrach życiowych, wysokie wskaźniki stanu zapalnego, podwyższone markery uszkodzenia mięśnia sercowego przy przyjęciu do szpitala. Za zły wskaźnik rokowniczy uznali limfopenię i hipoalbuminemię rozwijające się podczas hospitalizacji. Oceniany artykuł zasługuje na wyższą ocenę merytoryczną. Oprócz danych statystycznych zawiera także analizę statystyczną parametrów oznaczanych laboratoryjnie na większej grupie pacjentów, a także wskazanie co do ważności poszczególnych parametrów/wskaźników w ocenie ryzyka ciężkiego przebiegu choroby. Jednak należy zwrócić uwagę na wieloautorskie pierwsze autorstwo (4 autorów uznaje swoje I autorstwo), łącznie 15 współautorów i osoby z grupy MOIS CoR study group w liczbie 49. W związku z powyższym, pomimo docenienia naukowego aspektu artykułu, oszacowanie indywidualnego udziału Pani doktor jest bardzo trudne. Dodatkowo, autorem korespondencyjnym był współautor z dalekiej pozycji wśród współautorów publikacji.

W publikacji pt: *"Recurrent assessment of lymphocyte subsets in 32 patients with multisystem inflammatory syndrome in children (MIS-C)"* wydanej w *Pediatric Allergy and Immunology* w 2021, autorzy oprócz rutynowych badań laboratoryjnych zleconych pacjentom oznaczali także poszerzoną morfologię, a konkretnie profil leukocytów. Oznaczenia wykonano trzykrotnie: podczas ostrej fazy choroby, w okresie rekonwalescencji i wyzdrowienia. Stwierdzili, że znaczące zmiany w liczbie limfocytów podczas MIS-C dotyczą głównie limfocytów typu T i korelują one ze wskaźnikami ciężkości choroby, zwłaszcza częstością występowania niedociśnienia. U części dzieci z MIS-C w czasie rekonwalescencji rozwijała się przejściowa limfocytoza. Artykuł stanowi doniesienie naukowe. Habilitantka jest w nim równorzędnym pierwszym autorem wśród łącznie siedmiu współautorów. Trzeci z rzędu autor pełnił funkcję autora korespondującego.

Kolejna pozycja wskazana przez Panią doktor jako główne osiągnięcie dotyczy aktualizacji wytycznych rozpoznawania i leczenia MIS-C (*Approach to a child with Multisystem Inflammatory Syndrome associated with COVID19". Recommendations by the Polish Paediatric Society Expert Group. Update*) wydane w lutym 2021 roku w czasopiśmie *Pediatrics Polska*. Czas, który minął od momentu złożenia do akceptacji artykułu do druku wynosił 4 dni. Wytyczne z pewnością okazały się pomocne w diagnozowaniu MIS- C u dzieci.

Ostatni z artykułów dotyczy przedstawienia stanowiska dotyczącego patogenazy, immunologii i leczenia MI-C. W artykule przedstawiono aktualny stan wiedzy na temat MIS-C, 6 łącznie z teorią immunologicznego podłoża choroby, kryteriów rozpoznania i leczenia, roli szczepień przeciw SARS-CoV-2 czy też opieki poszpitalnej. W opracowaniu stanowiska brali udział także eksperci z Europejskiej Akademii Alergii i Immunologii Klinicznej (*ang. European Academy of Allergy and Clinical Immunology, EAACI*). Stanowisko opracowano przy użyciu dwuetapowego głosowania metodą Delphi. W opublikowanym stanowisku Pani doktor jest równorzędnym pierwszym autorem. Z racji udziału wielu ekspertów artykuł ma dużą liczbę współautorów (łącznie 24 współautorów). Stanowisko zostało opublikowane w styczniu 2023 roku w czasopiśmie *Pediatric Allergy and Immunology*, a okres od otrzymania artykułu do jego publikacji wynosił 1 dzień (Received: 4 December 2022 Accepted: 5 December 2022).

5 Ocena pozostałego dorobku naukowego Kandydatki

Przed uzyskaniem stopnia doktora Habilitantka opublikowała wraz ze współautorami 4 prace oryginalne, jeden opis przypadku oraz 7 prac poglądowych. Większość prac została wydana w czasopismach znajdujących się na liście B ministerialnego wykazu (MNiSW). W mojej ocenie posiadają one duże znaczenie dla praktyki lekarskiej, natomiast ich wartość jako oryginalne osiągnięcie naukowe wzbudza wątpliwości. Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka jest współautorem 14 prac oryginalnych, w jednej z nich jest autorem numer jeden. Pani doktor opublikowała 3 opisy przypadków w czasopismach znajdujących się na liście B i 14 prac poglądowych. Ośmiokrotnie miała wystąpienia na konferencjach naukowych. W kręgu zainteresowań Kandydatki znalazła się tematyka dotycząca osoczowych wskaźników uszkodzenia w obrębie układu krążenia u dzieci cierpiących na przewlekłą chorobę nerek. Osiem prac, które związane są z wymienioną tematyką, odchodząc od ich wartości punktowej, można zaliczyć do typowych prac o charakterze naukowym. Autorzy analizowali m.in. zmiany stężenia czynnika wzrostu fibroblastów, kopeptynę i jej wartość diagnostyczną, czy też poszukiwali osoczowego markera uszkodzeń układu sercowo-naczyniowego. Kolejne zainteresowania Pani doktor są związane są z badaniami zakażenia układu moczowego u dzieci, objawami występującymi podczas rekonwalescencji u dzieci po przebytej chorobie Kawasaki, czy też podłoża genetycznego tej choroby. Po ogłoszeniu pandemii Covid-19 zainteresowania Kandydatki skoncentrowały się na chorobie MIS-C.

6 Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzującej naukę

Pani doktor Magdalena Okarska-Napierała wykazała się szczególną działalnością organizatorską i zasłużyła się dla pacjentów podczas pandemii SARS-CoV-2. Brała udział w organizacji pracy w DSK WUM, opracowaniu zasad postępowania z pacjentami podejrzanymi o zakażenie czy zakażonymi wirusem, koordynowała pracę Oddziału Obserwacyjno-Chirurgicznego, zaadaptowanego na potrzeby pacjentów chorych na COVID-19. Jej dokonania w tym okresie dla pacjentów w sferze praktyki lekarskiej nie budzą wątpliwości. Za aktywność na rzecz osób zakażonych koronawirusem otrzymała Nagrodę Specjalną Indywidualną II stopnia od Jego Magnificencji Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (2020 rok). Równie chętnie angażuje się w popularyzację wiedzy związanej zwłaszcza z zachorowaniami na COVID-19 i powikłaniami po przebyciu choroby u dzieci. Chętnie podejmuje się szkoleń w zakresie pediatrii jak i współpracuje ze studentami. Opracowała „Atlas wysypek”, jest współautorką skryptu dla studentów z zakresu fizjologii człowieka, opiekuje się studenckim kołem naukowym, prowadziła zajęcia dydaktyczne w języku polskim i angielskim z pediatrii, fizjologii i patofizjologii człowieka. Kandydatka uczestniczy także czynnie w licznych konferencjach naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym jak i w konferencjach kół studenckich.

7 Pozostałe informacje

Kandydatka odbyła trzy kilkudniowe wyjazdy na staże w ramach programu „Erasmus+”. Pięciokrotnie otrzymała nagrodę Rektora WUM, indywidualną lub zespołową. Została także nagrodzona za prezentację „Excellent Case Presentation” Salzburg CHOP Seminar, Pediatric Infectious Diseases, w 2020 roku. Pani doktor jest członkiem Polskiego Towarzystwa Pediatrii, Polskiego Towarzystwa Wakcynologii oraz European Society for Paediatric Infectious Diseases (ESPID).

W dokumentacji habilitacyjnej Kandydatki nie dostrzegłam się ważnego elementu pracy naukowej, a mianowicie udziału w komitetach redakcyjnych czasopism czy też recenzowania prac naukowych. Taka praca pozwala na udoskonalenie swojego warsztatu publikacyjnego. Stosunkowo rzadko Pani doktor była autorem korespondencyjnym.

8 Wniosek końcowy

Analizując poszczególne składowe całości dorobku przedstawionego do recenzji przez Kandydatkę stwierdzam, że w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego naukę, współpracy z innymi jednostkami badawczymi, Pani doktor spełnia wymogi stawiane

kandydatom do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. Moje wątpliwości dotyczą natomiast dorobku naukowego, pomimo jego wartości naukometrycznej, a to on jest przede wszystkim oceniany i jego wartość ma decydujące znaczenie przy uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego. Prace ujęte w ciągu monotematycznym są wieloautorskie, często posiadają kilku pierwszych autorów. Kandydatka nie zdecydowała się dostarczyć zaświadczeń o wkładzie własnym w ich powstanie, a „*author contributions*” zawarte w czasopismach nie przekonało mnie co do wiodącej roli Autorki, co potwierdzałoby Jej indywidualny wkład w rozwój dyscypliny, który to bez wątpliwości wpisuje się w pełni w nauki medyczne. Jednak biorąc pod uwagę publikowanie w związku z pandemią prac związanych z COVID-19 w błyskawicznym tempie, często bez ich wcześniejszych recenzji, pozwoliłam sobie na ocenę ich wartości naukowej. W moim przekonaniu są to bardziej prace oceniające ówczesny stan niż faktyczne badania naukowe. Od samodzielnego pracownika nauki należy oczekiwać pomysłu badawczego, stawiania pytań badawczych i hipotez, ich weryfikacja na podstawie wyników badań i dyskusji. Dodatkowo, niezwykle istotną kwestią jest nowatorski zakres oznaczanych parametrów czy wskaźników. Kandydatka w ciągu monotematycznym jedynie w dwóch publikacjach przedstawiła wyniki badań pacjentów, lecz analizowane parametry nie wykraczały poza rutynowe badania szpitalne. Najbardziej zaawansowanymi oznaczeniami było oznaczenie subpopulacji limfocytów w jednej z prac. Doceniam aktywność Pani doktor i Jej działania na rzecz pacjentów dotkniętych zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 oraz dorobek, który w mojej ocenie przyczynia się do rozwoju praktyki lekarskiej. Jednak na chwilę obecną bardzo trudno mi stwierdzić, że dorobek naukowy Kandydatki można określić jako „znaczące” osiągnięcie naukowe. Moje zastrzeżenia to:

1. Prace uznane przez Kandydatkę jako główny dorobek naukowy mają bardzo wielu współautorów i autorów uznających równorzędne pierwsze autorstwo. W związku z decyzją Kandydatki o niezałączaniu zaświadczeń o indywidualnym wkładzie w ich powstanie nie jestem w stanie ocenić Jej wkładu w ich powstanie.
2. Nie wszystkie prace ujęte w cyklu były recenzowane, a ich publikacja następowała praktycznie od razu po ich złożeniu. Moja merytoryczna ocena tych prac nie jest wysoka z naukowego punktu widzenia, choć nie odbieram im znaczenia praktycznego. Mają jednak one bardziej charakter sprawozdawczy, oceniający niż naukowy.
3. Dorobek naukowy poza ciągiem monotematycznym, zwłaszcza te pozycje, w których Kandydatka jest pierwszym, ostatnim lub drugim autorem nie jest imponujący.

Paradoksalnie, najbardziej zaawansowane (w mojej ocenie) naukowo, były prace, które opublikowane zostały na początku kariery naukowej (etap doktoratu).

4. Pani doktor nie była zapraszana do recenzowania publikacji, stosunkowo rzadko była autorem korespondencyjnym.

Oceniając subiektywnie przedstawiony mi do oceny dorobek naukowy, kierując się wytycznymi zawartymi w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz.U. z 2021 r., poz. 478 z późniejszymi zmianami) na chwilę obecną **nie popieram** wniosku Habilitantki dotyczącego nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplinie nauki medyczne.

Prof. dr hab. Małgorzata Żychowska